Óli Jacobsen
olijacobsen@post.olivant.fo

Jógvan og Jón garvar skinn

Eva og Sára Olsen úr Klaksvík, sum var í starvsvenjing, greiða skinn. Hetta er seinasta lið í virking av skinnum

Gerandisdagurin er sum hjá øllum øðrum. Her fáa tey sær ein góðan bita. Mesti maturin, sum kemur á borðið, er av oynni

Nógv djór

At tey eru bøndur hevur við sær, at tey hava nógv djór og kríatúr. Á oynni hava tey umleið 400 seyðir. Somuleiðis hava tey sjey neyt, harav eitt til tvey mjólkneyt. Eisini hava tey ross, gæs, dunnur, tvær kaninir og tríggjar hundar, har tey bæði síðstnevndu kunnu roknast húsdjór. Tá Døgg og Sproti ikki hava onnur børn, er tað gott at hava tvær fittar kaninir at spæla við. Serliga Døgg nýtir nógva tíð saman við kaninunum.

Tað er eingin ivi, hvønn leiklut hundarnir hava. »Uttan hundarnar hevði tað verið ógjørligt at verið bóndi her úti. Ein trýr ikki, hvussu dugnaligir hundarnir eru, áðrenn ein hevur sæð tað,« sigur Eva.

Vanligur dagur

Hjá bóndunum úti í Dímun er tað einki, sum eitur fastar arbeiðstíðir. Arbeiðið má leggjast eftir náttúruni, og kunnu arbeiðsdagarnir hjá teimum tí gerast sera langir og drúgvir. Kúgvin skal mjólkast tvær ferðir dagliga og djórini skulu fóðrast fyri at nevna nøkur dømi. Dagurin byrjar tíðliga á morgni, tá ið kúgvin skal mjólkast fyrstu ferð. Tað er sera umráðandi, at kúgvin verður mjólkað soleiðis rímiliga fast, tí annars kann hon gerast sjúk og gevast við at framleiða mjólk. Av tí sama má fólk altíð vera úti í Dímun. »At hava mjólkneyt er øgiliga bundisligt,« sigur Óli Jákup.

At vera bóndi er eitt sera hart og strævið arbeiði. Tað er eisini tí, teir eru tveir bøndur, Jógvan Jón og Óli Jákup nú við hjálp frá Janusi, yngra. Teir eru á einum máli um, at arbeiðið als ikki hevði latið seg gjørt bert við einum bónda. Áðrenn Jógvan Jón kom inn í Dímunarmyndina vóru teir eisini tveir bøndur, nevniliga Óli Jákup og pápi hansara, Janus, ið røktu festið.

Arbeiðsdagurin strekkir seg ofta líka frá tíðliga á morgni til seint á kvøldi. Sjálvsagt verður tað ikki arbeitt alla tíðina, men tey ymisku tingini skulu gerast, tá náttúran krevur tað. Tað er tó ikki nakað, sum Eva og Jógvan Jón tykjast at vera nívd av. »Tá ein sjálvur eigur bóndagarðin, so er einki beinleiðis mark millum arbeið og frítíð,« sigur Eva. Men sjálvsagt taka tey sær eisini onkran frídag inn ímillum, har tey bara taka sær av løttum.

Eva sigur, at tey bera ongan ótta fyri, at tað onkuntíð skal koma soleiðis fyri, at tey gerast arbeiðsleys. »Her er altíð nóg mikið at takast við.«

Garving

Tað skerst ikki burtur, at bóndaarbeiðið er sera víttfevnandi og tengt at árstíðini. Um summarið er hoyggingin, um heystið er fjallgonga og flettingin á skránni o.s.fr. Um veturin verður nógv gjørt við at garva skinn. Tað merkir, at tey taka seyðaskinnini, sum tey hava goymt síðan heyst, og reinsa tey. Hetta arbeiðið er eitt sindur torførari og meira tíðarkrevjandi, enn tað tykist í fyrsta umfari. At garva eitt skinn tekur umleið átta dagar, til tað er heilt liðugt. Áðrenn tað kann latast út til handlarnar, skulu tey liggja í nógvum ymiskum løkum, spulast, reinsast, skerast til og til síðst eisini greiðast. Jógvan Jón og Óli Jákup gera tað mesta av tí likamliga tunga arbeiði av garvingini, meðan Eva greiðir tey flestu skinnini. Tey skulu greiðast eitt og eitt við hond, og tekur tað umleið hálvan tíma at greiða hvørt skinn. Tilsamans skulu gott 200 skinn garvast, og garva tey eini 25 í senn í hvørjari arbeiðsgongd.

Óli Jákup Jacobsen, skrivaði frásøgnina um Stóru Dímun í 2007. Her sæst yvir á Lítlu Dímun

Garvingin er eitt slag av verkætlan hjá teimum, har tey byrjaðu so smátt at garva í 2006. Sum tað nú sær út, tykist tað at vera heilt fittur eftirspurningur eftir tílíkum garvaðum skinnum. Bæði føroyingar og útlendingar keypa garvað seyðaskinn.

Við tí nýggja virkishúsinum rokna tey við at kunna gera meira burtur úr garvingini.

Trívast væl

Tað er eingin ivi um, at Dímun er teirra heim alt árið. Her dámar teimum sera væl, og tey hava ongar ætlanir um at flyta inn á meginlandið. Men Eva og Jógvan Jón leggja áherðslu á, at tey á ongan hátt eru øðrvísi enn onnur. Tey hava júst somu áhugamál og liva á sama hátt sum teirra javnaldrar.

So tað verður spennandi at fylgja, hvussu lívið á Stóru Dímun fer at laga seg.

FF-blaðið kundi enda sína tilveru við at ynskja øllum á Stóru Dímun góða eydnu vit vón um, at oynni verður leingi lív lagað. Óli Jákup endaði greinina við takka fyri eitt gott, spennandi og ógloymandi vikuskifti.

Tøkk til Janus

Hetta var so frásøgnin um Stóru Dímun. Sum ofta er, tá byrjað verður við eini slíkari frásøgn, kemur meira undan kavi, sum so eisini verður tikið við.

Tískil er eydnast at fáa eina nøkulunda fullfíggjaða Dímunarsøgu úr enda í annan, serliga hjá ættini, sum nú býr í oynni. Hetta er fyrstu ferð, at ein slík søga er skrivað. Tað skilst eisini, at lesarum okkara hevur dámað hetta væl.

Tað er tó meira, sum er skrivað um Stóru Dímun. Her er til dømis talan um bókina hjá Johannes Johannesen um húsini í Dali, har fitt eisini verður skrivað um Stóru Dímun. Eisini hevur Viderø prestur skrivað nakað um søguna hjá oynni.

Tað hevur verið stuttligt at hitta Janus og eisini hansara børn og abbabørn, sum eisini hava givið íkøst til hesa frásøgn.

Her kann verða nevnt, at Stóra Dímun eisini hevur eina heimasíðu, sum er verd at vitja hjá áhugaðum. Tað er bara at fara inn á www.storadimun.fo

Komandi partur

verður um Lítlu Dímun. Í 1918 forlisti eitt danskt skip Casper undir Lítlu Dímun. Manningin lívbjargaði sær í 17 samdøgur á oynni. Bjargingin var ein adventistur, sum var farin á flot sunnudag!